

МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ ТРГОВИНЕ И ЕКОНОМСКИХ ОДНОСА

Извјештај о реализацији мјера за  
побољшање услова пословања у  
пољопривредној производњи и  
прехранбеној индустрији Босне и  
Херцеговине

Сарајево  
2011. година

## Скраћенице и Акроними

БиХ - Босна и Херцеговина  
РС- Република Српска  
ФБиХ-Федерација Босне и Херцеговине  
БД БиХ-Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине  
ЕУ - Европска унија  
ЕЦ - Европска комисија  
МСТЕО- Министарство спољне трговине и економских односа  
УИО-Управа за индиректно опорезивање  
СТК-Спољнотрговинска комора Босне и Херцеговине  
УЗЗБ-Управа БиХ за заштиту здравља биља  
КзВ-Канцеларија за ветеринарство Босне и Херцеговине  
ФМПВШ-Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства  
МПШВ РС- Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске  
ФУЗИП-Федерална управа за инспекцијске послове  
WB - World Bank  
WTO - World Trade Organization (Свјетска трговинска организација)  
FAO - Food and Agriculture Organization (Организација УН за храну и пољопривреду)  
SESMARD- Support for Establishment of the State Ministry of Agriculture and Rural Development  
ARDP - Пројекат пољопривреде и руралног развоја за Босну и Херцеговину  
ЗРВН RD - Пројекат“ Јачање капацитета за програмирање руралног развоја“  
CAP - Заједничка аграрна политика ЕУ  
ЕРИС - Информативни центар за европску политику  
ГВИ- Одјел граничне ветеринарске инспекције  
IMS- Inspection Management System  
IPARD- Instrument for Pre-accession Assistance for Rural Development  
SIDA- Swedish International Development Cooperation Agency  
ССП - Споразум о стабилизацији и придруживању  
CEFTA-Central European Free Trade Agreement  
TAIEX - Technical Assistance and Information Exchange

## Садржај:

I Увод.....	4
II Методологија израде извјештаја.....	4
III Преглед активности о реализацији мјера за побољшање услова пословања у пољопривредној производњи и прехранбеној индустрији Босне и Херцеговине.....	5
1. Израдити билансе потреба и стања, укључујући и спољнотрговинске билансе, за главне пољопривредне производе: житарице, воће, поврће и флаширану воду.....	5
2. Израдити билансе потреба и стања, укључујући и спољнотрговинске билансе, за главне производе анималног поријекла: млијеко и млијечни производи, месопрерађевине по земљама поријекла и земљама трговине, мед.....	5
3. Спровођење и стрикта примјена прописа и процедура за утврђивање царинске вриједности приликом царинења увозних роба у Босну и Херцеговину за производе: житарице, воће, поврће, млијеко и млијечни производи, месопрерађевине, мед воду и пиво.....	6
4. Покретање процедуре доношења на Савјету министара БиХ Одлуке о допунама Одлуке о утврђивању количина тарифних квота.....	6
5. Покретање процедуре за доношење заштитних мјера за одређене домаће пољопривредне и сточарске производе, посебно оних који су предмет прекомјерног увоза.....	7
6. Извршити неопходне измјене и допуне прописа у вези са заштитом домаће производње од прекомјерног увоза како би се поједноставиле процедуре и поступци доказивања и предлагања мјера заштите.....	7
7. Формирање Комисије/ Анкетног/Координационог одбора за увид у податке о прекограничном промету роба.....	8
8. Формализовати Комисију у МСТЕО која ће анализирати примједбе произвођача у БиХ посебно у ЦЕФТА земље и доносити препоруке за побољшање трговинских односа.....	8
9. Успоставити фитосанитарну инспекцију на основу Закона о заштити здравља биља који је у потпуности усаглашен са захтјевима ЕС, са јасно дефинисаним задацима, овлашћењима и мјерама које предузимају инспектори на нивоу ентитета и Брчко Дистрикта БиХ.....	8
10. Обезбјеђење одговарајућих услова за инспекцијску ветеринарску контролу на граничним прелазима ради осигурања увоза здравствено исправних и квалитетних производа.....	9
11. Осигурање задовољавајућег здравственог статуса популације животиња у Босни и Херцеговини када се ради о болестима, појава које имају утицаја на међународну трговину у смислу забране извоза.....	11
12. Покренути процедуру преговарања ради потписивања уговора за међусобно признавање листе лабораторија и сертификата о квалитету у оквиру ЦЕФТА земаља.....	12

13. Израдити Стратегију робних резерви у Босни и Херцеговини.....	14
14. Анализирати структуру и намјену директних страних инвестиција које су пласиране у дистрибутивне ланце и дати препоруке на основу које ће Савјет министара БиХ и Владе ентитета донијети одговарајуће одлуке.....	15
15. Хармонизација подстицајних мјера .....	16
16. Успоставити систем мониторинга и евалуације у сектору пољопривреде, исхране и руралног развоја и јачати аналитичке способности у циљу детаљних анализа ефикасности спроведених стратегија, програма и мјера.....	17
17. Побољшање постојећег ИТ система који користи гранична инспекција ради брже и ефикасније размјене информација, докумената и провјере пошиљки.....	17
18. Израдити информације о функционисању софтвера у Федерацији БиХ, нарочито у вези са фитосанитарним компонентама, како би се што брже могло наставити са увођењем IMS -а оба ентитета.....	18
19. Покретање иницијативе за допуну Закона о царинској политици Босне и Херцеговине којом ће се дати овлашћење Савјету министара БиХ да за производе сврстане у главама од 1 до 24. царинске тарифе Босне и Херцеговине може донијети хитне мјере заштите.....	18
20. Покретање процедуре измјене Закона о акцизама у циљу ослобађања репроматеријала од додатних дажбина (плави дизел, минерално ђубриво, сјеме и садни материјал).....	19
21. Након усвајања Закона о дувану Босне и Херцеговине израдити законом предвиђене подзаконске акте .....	20
22. Приоритетно ускладити ентитетске прописе и прописе Брчко Дистрикта БиХ у складу са Законом о пољопривреди, исхрани и руралним развојем.....	20
23. Приоритетно ажурирати и усвојити Оперативне програме ентитета и Брчко Дистрикта БиХ у циљу имплементације Стратешког плана БиХ за хармонизацију пољопривреде, исхране и руралног развоја 2008-2011.....	21
24. Ускладити мјере руралног развоја у оквиру постојећег програма субвенција у ентитетима и Брчко Дистрикту БиХ и развити мјере руралног развоја у складу са ЕУ мјерама, подстицати усвајање стандарда квалитета и јачање конкурентности произвођача и боље коришћење и заштиту природних ресурса.....	21
25. Интензивно радити на реализацији активности и успостави тијела и структуре у циљу преузимања IPARD фондова-успостава тијела за праћење програма и успостављање система плаћања.....	23
<b>IV Закључак.....</b>	<b>24</b>

## **I Увод**

Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине је 2010.године усвојила Приједлог мјера за побољшање услова пословања у пољопривредној производњи и прехрамбеној индустрији Босне и Херцеговине. У протеклом периоду, Министарство спољне трговине и економских односа у сарадњи са надлежним институцијама за реализацију мјера, израдило је два Извјештаја о предузетим активностима у циљу имплементације усвојеног документа, а који су, такође, усвојени од стране Савјета министара Босне и Херцеговине и Парламентарне скупштине БиХ.

Овим, по реду трећим Извјештајем пружа се преглед донесене легислативе БиХ и/или измјене постојеће у предвиђеном временском периоду, њихова имплементација, са назнаком значајних проблема у њиховом спровођењу, те приказ активности свих надлежних институција у јачању услова пословања у пољопривредној производњи и прехрамбеној индустрији Босне и Херцеговине.

Основни циљ Извјештаја представља упознавање Савјета министара БиХ, Парламентарне скупштине БиХ, посебно надлежних комисија оба дома ПСБиХ, те јавност о смјеровима реализације усвојених мјера и учешћу надлежних институција у постизању њихових крајњих резултата.

## **II Методологија израде Извјештаја**

Извјештај о реализацији мјера представља збир појединачних извјештаја свих надлежних институција. Његова улога огледа се у могућности редовних праћења и процјене реализације усвојених мјера.

Претходним Извјештајем, наглашено је да, кључни проблеми у изради ових докумената леже у чињеници да достављени појединачни извјештаји надлежних институција су различитог квалитета или нису достављани на вријеме, а у неким случајевима нису уопште, уз изузетке за поједине институције, односно за поједине мјере. Неки од узрока оваквог стања су низак ниво преданости институција на спровођењу мјера, те недостатак капацитета у највећем броју институција.

У циљу рјешавања наведеног проблема Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ је на 12. сједници, одржаној 27.октобра 2011.године, након усаглашавања у Колегију Дома као комисији, усвојио закључак из Мишљења Комисије за спољну трговину и царине, којим предлаже да Министарство спољне трговине и економских односа, осим редовних извјештаја, ургентно информише Комисију за спољну трговину и царине у вези са проблемима до којих долази приликом реализације усвојеног (претходног Годишњег) извјештаја за побољшање услова пословања у пољопривредној производњи и прехрамбеној индустрији Босне и Херцеговине, ради хитне реакције с циљем њиховог отклањања.

Посредством закључка усвојеног на Представничком дому ПСБиХ отвара се могућност јачег утицаја на институције у постизању задатих резултата с једне стране, и њиховог ажурнијег реаговање у циљу рјешавања низа проблема с којима се сусрећу босанскохерцеговачки пољопривредни произвођачи и прерађивачи, с друге стране.

### **III Преглед активности о реализацији мјера за побољшање услова пословања у пољопривредној производњи и прехранбеној индустрији Босне и Херцеговине**

**1. Израдити билансе потреба и стања, укључујући и спољнотрговинске билансе, за главне пољопривредне производе: житарице (пшеница и кукуруз); воће (јабука, бресква, лубенице, грожђе, мошт); поврће (парадајз, купус, краставац, паприка, салата) и флаширану воду**

**Извјештај МСТЕО:** На приједлог Министарства спољне трговине и економских односа, Савјет министара БиХ је, на 130. сједници, одржаној 19. августа 2010.године усвојио и размотрио документ „Производно-потрошни и спољнотрговински биланси за 2009.годину“ којим се стиче цјелокупан увид у трговински промет (увоз/извоз) Босне и Херцеговине.

**Задужени:** Спољнотрговинска комора БиХ у координацији са ентитетским/кантоналним привредним коморама, групацијама произвођача, Управа за индиректно опорезивање и Министарство спољне трговине и економских односа- Сектор за међународне трговинске односе и Сектор за пољопривреду, исхрану, шумарство и рурални развој

(Напомена: документ је израђен од стране Министарства спољне трговине и економских односа БиХ- Сектор за пољопривреду, исхрану и рурални развој у сарадњи са надлежним институцијама).

**2. Израдити билансе потреба и стања, укључујући и спољнотрговинске билансе, за главне производе анималног поријекла: млијекo и млијечни производи, месопрерађевине по земљама поријекла и земљама трговине, мед**

**Извјештај МСТЕО:** На приједлог Министарства спољне трговине и економских односа, Савјет министара БиХ је на 130. сједници, одржаној 19. августа 2010.године усвојио и размотрио документ „Производно-потрошни и спољнотрговински биланси за 2009.годину“ којим се стиче цјелокупан увид у трговински промет (увоз/извоз) Босне и Херцеговине.

**Задужени:** Спољнотрговинска комора у координацији са ентитетским/кантоналним привредним коморама, групацијама произвођача, Управа за индиректно опорезивање и Министарство спољне трговине и економских односа–Канцеларија за ветеринарство на основу издатих рјешења о увозу меса и месних производа.

(Напомена: документ је израђен од стране Министарства спољне трговине и економских односа БиХ- Сектор за пољопривреду, исхрану и рурални развој у сарадњи са надлежним институцијама).

**3. Спровођење и стриктна примјена прописа и процедура за утврђивање царинске вриједности приликом царинења увозних роба у Босну и Херцеговину за производе: житарице, воће, поврће, млијекo и млијечни производи, месопрерађевине, мед, воду и пиво**

**Извјештај МСТЕО:** Дана 18.јануара 2011.године одржан је састанак са представницима УИО БиХ и СТК БиХ. Сходно овој мјери, једна од тачака дневног реда била је и Спровођење мјера за утврђивање царинске вриједности роба. Представници УИО БиХ изнијели су податке да су током 2010.године упутили на провјеру 434 доказа о поријеклу, од чега су за 51 имали негативан одговор, а исто вриједи и за провјеру вриједности робе. На састанку је закључено да ће УИО БиХ периодично достављати министарству извјештај о стању у овој области. Наглашен је и проблем неслагања стварне вриједности робе са вриједности на фактури који се плаћа преко банака и која се царини, и да се та разлика плаћа готовином, те да би се што тачније одредила царинска вриједност робе потребно је утврдити идентитет, квалитет, количину робе, а од кључног значаја је стриктно спровођење закона о царинској процедури. Закључено је да треба размотрити приједлог о формирању мјешовитих мобилних тимова састављених од представника релевантних институција, који би након царинске контроле, поново вршили контролу увезене робе.

**Извјештај УИО:** Управа за индиректно опорезивање извјестила је да су надлежне организационе јединице управе упознате са наведеним мјерама и исте спроводе, а о чему се редовно, шестомјесечно, информише Министарство спољне трговине и економских односа. Још током 2010.године, Управа за индиректно опорезивање је извјестила да је Сектор за царине издао налог свим организационим јединицама с циљем да изврше појачану контролу исправности и законитости:

- утврђивања царинске вриједности;
- тарифног сврставања;
- преференцијалног поријекла;
- крајње употребе;
- обрачуна и наплате увозних дажбина.

Између осталог, наредбом је обухваћена сљедећа роба: месо и јестиви клаонички производи, воће и поврће, производи из Анекса тарифне квоте и др.

**Извјештај СТК БиХ:** чланице Асоцијације пољопривреде и прехранбене индустрије дају пуну подршку УИО БиХ у спровођењу прописа и процедура јер је то у њиховом интересу.

**Задужени:** Управа за индиректно опорезивање, Спољнотрговинска комора, Министарство спољне трговине и економских односа-Сектор за међународне трговинске односе, ентитетски инспекторати

#### **4. Покретање процедуре доношења на Савјету министара БиХ Одлуке о допунама Одлуке о утврђивању количина тарифних квота**

**Извјештај МСТЕО:** На приједлог Министарства спољне трговине и економских односа, Савјет министара БиХ је, на 106.сједници, одржаној 03.децембра 2009.године, донио Одлуку о допунама Одлуке о утврђивању количина тарифних квота, с којом се жели утицати на нерегуларност квота машинског и искоштеног меса. Одлуком је регулисано питање тарифних квота комада без костију и кланичних производа од кокоши врсте *Gallus domesticus* у блоковима и смрзнутим комадима, те су захтјеви компанија која се баве перадарском производњом у БиХ у већем дијелу усвојена. Наведена Одлука објављена је у „Службеном гласнику БиХ“, број 102/09.

**Задужени:** Министарство спољне трговине и економика односа-Сектор за царинску политику и тарифе

## **5. Покретање процедуре за доношење заштитних мјера за одређене домаће пољопривредне и сточарске производе, посебно оних који су предмет прекомјерног увоза**

**Извјештај СТК БиХ:** Поново наглашавамо да надлежне институције морају извршити одређене измјене и допуне прописа везаних за заштиту домаће производње од прекомјерног увоза. Потребно је поједноставити процедуре у поступцима доказивања и предлагања мјера заштите.

**Извјештај МСТЕО:** На 71. сједници Представничког дома ПСБиХ одржаној 03. и 10. 02. 2010. године и на 43. сједници Дома народа ПСБиХ одржаној 23.02. 2010. године донесен је Закон о измјенама и допунама Закона о царинској тарифи БиХ. Наведени Закон објављен је у «Службеном гласнику БиХ», број 14/10.

У Закону о царинској тарифи БиХ извршена је измјенама и допунама у Дијелу 2.-Попис царинских дажбина и то измјена стопе царине за сирову кожу са длаком и без длаке; природно и умјетно крзно, производе од крзна; умјетне или синтетичке филаменте; вату, филц и неткане материјале, посебна пређа, конопце, узице и ужад, те производи од њих. Измјена стопе царине уврштена је и за посебне тканине и текстилне материјале из Главе 58 и 59. Наредна измјена стопе царине је у Глави 64. -обућа, назувци, слични производи и дијелови тих производа, те у Глави 72.-жељезо и цинк, Глава 76.-Алуминијум и производи од алуминијума и Глава 84.- нуклеарни реактори. Поред наведених измјена, допуна је извршена у Тарифним ознакама за: Живе свиње, масе мање од 50 кг, домаће врсте намијењене за тов; Говеђе месо, смрзнуто, без костију, врат, плећка, плећкина пржолица и прса с доњим дијелом плећке; Поткожна свињска масноћа, свјежа, расхлађена, смрзнута, сољена или у саламури; Свињско месо, шунке, и комади од њих, са костима, од домаћих свиња, сушено или димљено.

**Задужени:** Спољнотрговинска комора и Министарство спољне трговине и економских односа-Сектор за спољнотрговинску политику и страна улагања

## **6. Извршити неопходне измјене и допуне прописа везаних за заштиту домаће производње од прекомјерног увоза како би се поједноставиле процедуре и поступци доказивања и предлагања мјера заштите**

**Извјештај МСТЕО:** На приједлог Министарства спољне трговине и економских односа Савјет министара БиХ на 101. сједници, одржаној 13. јануара 2010. године, донио је Одлуку о измјени и допуни Одлуке о мјерама заштите домаће производње од прекомјерног увоза и Одлуку о измјени и допуни Одлуке о поступку и начину утврђивања антидампиншке и компензаторне дажбине. Наведене Одлуке објављене су у „Службеном гласнику БиХ“, број 16/10.

**Задужени:** Министарство спољне трговине и економских односа - Сектор за спољнотрговинску политику и страна улагања у сарадњи са Спољнотрговинском комором

## **7. Формирање Комисије/Анкетног/Координационог одбора за увид у податке о прекограничном промету роба, декларисање врсте, количине и цијене роба, токови и намјене увезене робе, исправност вага, провјера исправности EUR 1, предлагање мањег броја граничних прелаза за пољопривредне (анималне) производе, који би радили непрекидно у пуном капацитету**

**Извјештај МСТЕО:** Разматра се правни модел и начин финансирања за успостављање Комисије јер би иста требала укључити представнике надлежних институција, те



представнике невладиног сектора (специфичан модел заједничког рада владиног и невладиног сектора).

**Извјештај УИО:** Гранични прелази ове управе у обављању послова из своје надлежности, већ раде у пуном капацитету. У складу са мјером формирања Комисије за увид у податке о прекограничном промету, од надлежног органа за његово формирање, нисмо добили иницијативу за учешће у истој.

**Задужени:** Министарство спољне трговине и економских односа-Сектор за царинску политику и тарифе, Управа за индиректно опорезивање, Спољнотрговинска комора, ентитетски инспекторати

## **8. Формализовати Комисију у МСТЕО која ће анализирати примједбе произвођача у БиХ посебно у ЦЕФТА земље и доносити препоруке за побољшање трговинских односа**

**Извјештај МСТЕО:** Комисија за предлагање мјера заштите домаће производње одржавала је редовне састанке током 2009/2010.године. Комисија током 2011.године, није одржавала састанке, те није било потребе за њеним формализовањем. Захтјеви које су подносили чланови Комисије, великим дијелом су уврштени у Приједлоге измјена и допуна Одлуке и/или измјена и допуна Закона, а чији предмет регулисања је наведен осталим мјерама.

**Задужени:** Министарство спољне трговине и економских односа-Сектор за пољопривреду, исхрану, шумарство и рурални развој

## **9. Успоставити фитосанитарну инспекцију на основу Закона о заштити здравља биља који је у потпуности усаглашен са захтјевима ЕС, са јасно дефинисаним задацима, овлашћењима и мјерама које предузимају инспектори на нивоу ентитета и Брчко Дистрикта БиХ**

**Извјештај УЗЗБ:** Чланом 22. Закона о заштити здравља биља („Службени гласник БиХ“, број 23/03) прописано је успостављање фитосанитарне инспекције. У циљу оставрења законске обавезе и обавезе која произилази из Приједлога мјера, Управа БиХ за заштиту здравља биља је у сарадњи са надлежним институцијама ентитета и Брчко Дистрикта БиХ израдила Правилник о условима за именовање фитосанитарног инспектора („Службени гласник БиХ“, број 33/10). По објављивању овог Правилника, у Републичкој управи за инспекцијске послове Републике Српске именовано је 13 фитосанитарних инспектора и два пољопривредна инспектора која имају овлашћења за фитосанитарног инспектора. Инспекторат Брчко Дистрикта БиХ именовано је три фитосанитарна инспектора. У Федералној управи за инспекцијске послове у оквиру Инспектората пољопривредне инспекције, још увијек није извршено именовање фитосанитарних инспектора у складу са Правилником о условима за именовање фитосанитарног инспектора, али започете активности на осигурању услова за њихово именовање су при крају.

**Задужени:** Министарство спољне трговине и економских односа-Управа БиХ за заштиту здравља биља, ентитетска министарства пољопривреде и ентитетски инспекторати.

## **10. Обезбјеђење одговарајућих услова за инспекцијску ветеринарску контролу на граничним прелазима ради осигурања увоза здравствено исправних и квалитетних производа**

**Извјештај КзВ:** У протеклом периоду извршене су додатне активности за унапређење услова за инспекцијску контролу на граничним ветеринарским прелазима. Тако су од стране Владе Кипра обезбијеђена средства за изградњу објеката за граничну ветеринарску инспекцију на граничним инспекцијским прелазима (БИП), који ће задовољити потребе до уласка БиХ у ЕУ. Ова активност ће се реализовати у 2011, 2012 и 2013. години.

Сваком граничном ветеринарском прелазу осигуран је приступ Интернет конекцији и сви прелази су увезани у информациони систем (VIS) Канцеларије за ветеринарство БиХ, гдје се налази централизована база података. У споменути систем су увезани и представници увозника. Одржане су обуке за упознавање и практичан рад на систему TRACES (Trade Control and Expert System) ЕУ. До приступања БиХ Европској унији користиће се властити систем који је у највећем дијелу компатибилан са TRACES системом ЕУ. Такође, у току је имплементација плана микробилошког мониторинга и мониторинга резидуа на граничним ветеринарским прелазима.

У циљу даљег унапређења услова за инспекцијску ветеринарску контролу на граничним прелазима ради осигурања увоза здравствено исправних и квалитетних производа Канцеларија за ветеринарство БиХ је у 2010. години израдила пројектни приједлог „Унапређење трговине животињама и производима животињског поријекла – Improvement of Trade of Animal and Animal Products-ИТАР“ с циљем подршке економском развоју БиХ и активностима на сузбијању сиромаштва кроз отклањање баријера за извоз производа животињског поријекла из БиХ. Пројекат је прихваћен од стране Шведске агенције за развој (SIDA) крајем 2010. године и налази се у фази потписивања од стране министра спољне трговине и економских односа и амбасадора Краљевине Шведске у БиХ. У оквиру ИТАР, планиране су све мјере за изградњу стандардизованих објеката за потребе граничних ветеринарских инспектора, тако да сви изграђени објекти на граничним ветеринарским прелазима буду у складу са ЕУ стандардима; извршење ревизије усвојених прописа који се односе на рад граничних ветеринарских инспектора; изградња ефикасног информационог система и увезивање са јединственом базом података ради омогућавања приступа заједничким базама података међународним организацијама и размјену истих на релацији БиХ-друге заинтересоване стране у процесу и омогућавање граничним ветеринарским инспекторима кориштење TRACES и RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed) система ЕУ, као и слање и размјену информација са нижим нивоима инспекција у БиХ. Такође, Канцеларија за ветеринарство БиХ је преко Министарства безбједности БиХ, преко ИРА 2011. године кандидовао пројекат за изградњу два објекта за граничну ветеринарску инспекцију на граничним ветеринарским прелазима (БИП).

У току 2010. године, на основу Споразума о успостављању Центра за анализу ризика представници Канцеларије за ветеринарство БиХ учествују у раду Заједничког центра за анализу ризика (ZCAR) и Локалног центра за анализу ризика (LCAR). LCAR ризика врши анализе свих података који утичу на идентификацију ризика, а примјеном анализе ризика постиже се основни захтјев концепта Интегрисаног управљања границом у БиХ, а то је да су границе широм отворене за слободну трговину и кретање лица, а затворене за криминалне кативности које угрожавају стабилност у земљи и региону.

Тренутно се воде активности на успостављању функционалног LCAR-а. УНДП је финансирао пројекат са задатком успостављања свих LCAR-а у институцијама које имају своје службе на граничним прелазима и повезивања свих LCAR-а са ZCAR-ом.

Одабрана фирма за реализацију овог Пројекта је завршила консултације са свим Агенцијама које учествују у овом Пројекту и тренутно су у поступку креирања рјешења за успостављање LCAR-а. Успостављање функционалних LCAR-а и ZCAR-а и завршетак пројекта се очекује у наредна два мјесеца.

У протеклом периоду извршене су додатне активности за унапређење услова за инспекцијску контролу на граничним ветеринарским прелазима. Тако су од стране Владе Кипра обезбијеђена средства за изградњу објеката за граничну ветеринарску инспекцију на граничним инспекцијским прелазима (БИП), који ће задовољити потребе до уласка БиХ у ЕУ. Ова активност ће се реализовати у 2011, 2012 и 2013. години. У току текуће године започете су активности на изградњи два објекта за граничну ветеринарску инспекцију на граничним прелазима Орашје и Градишка.

TRACES систем ЕУ примјењује се приликом извоза пошиљки живих животиња и производа животињског поријекла у ЕУ, док се приликом увоза до приступања БиХ ЕУ користи властити систем који је у највећем дијелу компатибилан са TRACES системом ЕУ.

Такође, Канцеларија за ветеринарство БиХ је преко Министарства безбједности БиХ, преко IPA 2011. кандидовао пројекат за изградњу два објекта за граничну ветеринарску инспекцију на граничним ветеринарским прелазима (БИП). Канцеларија за ветеринарство је у сталним контактима са Управом за индиректно опорезивање у погледу изградње комплекса објеката на будућим граничним прелазима Бијача и Градишка.

У погледу успостављања Центра за анализу ризика, тренутно се воде активности на успостављању функционалног локалног и заједничког центра за анализу ризика (LCAR и ZCAR). UNDP је финансирао пројекат са задатком успостављања свих LCAR-а институцијама које имају своје службе на граничним прелазима, и повезивања свих LCAR-а са Заједничким центром за анализу ризика.

Канцеларија за ветеринарство је успоставила VPN конекцију са ZCAR, те припремила хардверску платформу за инсталацију софтвера за повезивање LCAR-а и ZCAR-а, чиме су испуњени захтјеви тражени од стране фирме која врши реализацију пројекта. Наведена одабрана фирма за реализацију овог пројекта је након завршетка консултација са свим Агенцијама које учествују у овом пројекту завршила моделирање базе података LCAR-а, те приступила инсталацији тестног софтвера за повезивање и размјену података између LCAR-а и ZCAR-а.

**Задужени:** Министарство спољне трговине и економских односа-Канцеларија за ветеринарство

## **11. Осигурање задовољавајућег здравственог статуса популације животиња у Босни и Херцеговини када се ради о болестима, појава које имају утицаја на међународну трговину у смислу забране извоза**

**Извјештај КЗВ:** У циљу осигурања адекватне контроле заразних болести животиња, њиховог раног откривања, сузбијања и искорјењивања, Канцеларија за ветеринарство на основу међународних стандарда и препорука, те легислативе ЕУ, прописује мјере за спровођење контроле заразних болести животиња, а које између осталог представљају предуслове за несметану међународну трговину.

У додатку прописима који су усвојени у протеклом периоду, а у циљу хармонизације прописа са легислативом ЕУ, те доношења адекватних мјера за рано откривање, сузбијање и искорјењивање заразних болести животиња, Канцеларија за ветеринарство је припремила сљедеће прописе који су усвојени у сарадњи са надлежним органима ентитета:

- Наредба о мјерама контроле заразних и паразитских болести животиња, њиховом спровођењу и финансирању у 2011.години ("Службени гласник БиХ", број 8/11) којом је прописан минималан обим спровођења контроле заразних болести животиња,
- Одлука о забрани увоза у Босну и Херцеговину и провоза преко територије Босне и Херцеговине перади и производа од перади ради спречавања уноса инфлуенце птица („Службени гласник БиХ“, број 51/11),
- Правилник о измјени Правилника о мјерама за откривање, сузбијање и искорјењивање класичне свињске куге („Службени гласник БиХ“, број 51/11),
- Дијагностички приручник за афричку свињску грипу („Службени гласник БиХ“, број 58/11),
- Одлука о одређивању држава и територија из којих је дозвољен увоз у Босну и Херцеговину појединих животиња аквакултуре намијењених узгоју („Службени гласник БиХ“, број 74/11), којом је прописан списак држава и територија из којих је дозвољен увоз у Босну и Херцеговину животиња аквакултуре намијењених узгоју, подручјима за поновно полагање, ловиштима и отвореним објектима за држање украсних риба, ракова и шкољкаша.
- У процедури израде се такође налазе сљедећи прописи чије усвајање се очекује до краја 2011.године:
  - Правилник о допунама Правилника о статусу држава или регија у односу на бовину спонгиформну енцефалопатију;
  - Одлуку којом се одобравају тестови за утврђивање антитјела за бруцелозу говеда у оквиру Правилника о здравственим условима за стављање у промет говеда и свиња;
  - Правилник о спровођењу Правилника о мјерама за контролу и искорјењивање болести плавог језика у односу на контролу, праћење, надзирање и ограничење кретања животиња пријемчивих на болест плавог језика;
  - Одлуку о усаглашеном праћењу антимикробне отпорности бактерија рода салмонела код перади и свиња;
  - Правилник о имплементацији програма надгледања авијарне инфлуенце код перади и дивљих птица;
  - Правилник о ветеринарско-здравственим условима за стављање у промет малих преживара;
  - Правилник о здравственим условима за стављање у промет говеда и свиња;
  - Правилник о условима за стављање у промет и увоз животиња аквакултуре и њихових производа те о попису векторских врста.

У погледу добијања контролизованог статуса по питању БСЕ ризика, континуирано се предузимају активности на прикупљању систематичних података за апликацију Свјетској организацији за здравље животиња (ОИЕ). У циљу унапређења по овом питању усвојени су и одговарајући прописи, како је наведено у претходном извјештају. У току 2011.године настављене су активности контроле бруцелозе малих преживара што укључује вакцинацију и означавање животиња, те провјеру имуног статуса вакцинисаних животиња, као и започињање свеобухватне контроле бруцелозе говеда кроз имплементацију компоненте за бруцелозу ИТАР пројекта. У вези са наведеним, у току 2011.године вакцинисано је и означено 163.020 оваца и коза, а уједно је у периоду од јула до септембра претражено 23.590 говеда. У периоду спровођења вакцинације настављен је тренд пада броја случајева бруцелозе код људи, од 994 случаја у 2008.години, 458 случаја у 2009.години до 28 пријављених случаја у првих шест мјесеци 2011.године. Имајући у виду постигнуте ефекте вакцинација малих преживара ће се наставити и у наредном периоду.

Поред наведених активности у оквиру IPA 2008 у току 2011.године планирано је започињање прве кампање оралне вакцинације лисица. Кампања ће се спровести на цијелом подручју БиХ, прије чега ће се спровести информисање јавности путем медија и дистрибуције принтаног материјала.

Надаље, у склопу пројекта WB „Припремљеност у случају авијарне инфлуенце“ у току је израда софтвера за пријаву заразних болести животиња и сузбијање жаришта.

**Задужени:** Министарство спољне трговине и економских односа-Канцеларија за ветеринарство БиХ у сарадњи са ентитетским министарствима пољопривреде и ентитетским инспекторатима

## **12. Покренути процедуру преговарања ради потписивања уговора за међусобно признавање листе лабораторија и сертификата о квалитету у оквиру ЦЕФТА земаља**

### **Извјештај КзВ:**

- међународни споразуми: У току 2011.године од стране КзВ, те надлежних институција имплементирани су активности у вези са реализацијом административних и протоколних процедура у нашој земљи као и у земљама са којима су покренути партнерски преговори. Исте су инициране с циљем потписивања споразума о ветеринарској сарадњи са Републиком Македонијом, Републиком Албанијом и Републиком Турском. Споразум са Црном Гором потписан је у текућој години, ратификацијом истог као и ратификацијом претходног потписаног Споразума са Републиком Србијом у току 2011.године процес се сматра успјешно окончаним.

-чланства при релевантним међународним организацијама: У току 2011.године објављене су и финализиране све процедуре при врховним институцијама БиХ а са циљем прихватања Статута и обезбјеђивања финансијских предуслова што претходи апликацији за стицање статуса пуноправног чланства при референтној међународној организацији UN/ FAO/ EUFMD Комисији (Европска комисија за контролу и сузбијање слинавке и шапа при УН-Организације за храну и пољопривреду). Овај процес је у финалној фази, а стицањем чланства БиХ улази у ред земаља које континуирано планирају и реализују стандардизоване и међународно признате програме за унапређење здравственог статуса пријемчивих животињски јединки, надлежне институције унутар земаља чланица унапређују своје капацитете, а својим запосленицима обезбјеђују активно учешће у реализацији научно-истраживачких и тренинг програма. У коначници доступност и размјена података при централизованим базама уз све набројане представља значајан искорак са становишта пружања институционалних гаранција из домена испуњавања реципроцитетних међународних обавеза.

-међународне активности (програми обуке): У другој половини текуће године у склопу активности КзВ на плану регионалне и међународне сарадње реализован је у оквиру планираних активности Радне групе за Европске интеграције при Министарству спољне трговине и економских односа, те њеног Пододбора, програм пружања стручно-техничке помоћи Р.Хрватске БиХ у виду дводневне радионице из домена ветеринарства, пољопривреде и сигурности хране а са становишта усклађивања законодавства са правном стечевином ЕУ. У реализацији истога, а у складу са координационим надлежностима КзВ је укључила и делегиране представнике надлежних ентитетских институција и организација. Ова активност је реализована уз помоћ UNDP организације.

-међународне активности делегацијске посјете: У склопу реализације закључака Првог састанка Мјешовитог комитета за економску научну и техничку сарадњу Арапске Републике Египат и БиХ у текућој години приступило се планирању делегацијске посјете нашој земљи те надлежним институцијама за рад ветеринарског сектора на пољу међународне сарадње. Делегацију ће предводити директор централне управе за ветеринарски карантин и инспекцију Генералне организације за ветеринарске услуге. Према резултатима финалних активности посјета би требала бити реализована у октобру, а за циљ има сусрете са званичницима и упознавање са стандардима рада, обилазак животињских фарми те обилазак регистрованих клаоница стоке и перади које могу прихватити послове пласмана на међународно тржиште.

**Извјештај МСТЕО:** У циљу извршења наведене мјере, Сектор за међународне трговинске односе Министарства, наставио је са предузетим иницијативама у циљу реализације наведене мјере и предузело сљедеће активности:

Актом од 14.03.2011.године, србијанској страни, упућена је ургенција за што скорије потписивање, претходно усаглашених и парафираних „Протокола о међусобном признавању документа издатих од стране акредитованих тијела и олакшавању билатералне трговине робама предметног надзора“. Ни након тога, Србија није предложила датум потписивања, па је од стране БиХ 19.04.2011.године поново упућено писмо ургенције.

У односу са Хрватском није било помака на унапређењу сарадње од претходног извјештајног периода, кроз „Меморандум о разумијевању на подручју унапређивања трговинске сарадње“, због неспремности хрватске стране на квалитетно рјешавање проблема, што производи штету објема странама и не води побољшању трговинских односа.

Активности које су у вези са постизањем циљева реализацијом наведене мјере предвиђени су и усвојеним документом од стране Савјета министара БиХ и Парламентарне скупштине БиХ, а односи се на „Мапу пута с циљем стварања услова за извоз производа животињског и биљног поријекла“. У односу на посљедње извјештавање, те претходни период, Сектор за пољопривреду, исхрану, шумарство и рурални развој Министарства спољне трговине и економских односа БиХ је након прикупљања вишемјесечних информација од релевантних институција у мрежи хране израдило 2. извјештај о реализацији активности овог документа, и исти проследио Савјету министара БиХ 19.09.2011.године. Извјештај је разматран и усвојен дана, 26.10.2011. године на 165. сједници Савјета министара БиХ уз закључак о хитној реализацији активности предметног документа, превасходно Активности (1) и (4) како би се могло кренути у реализацију осталих активности које треба да представљају приоритет у реализовању задатака надлежних институција у мрежи хране. Институције задужене за реализацију ових активности нису се придржавале рока имплементације истих, као ни достављања благовремених и потпуних извјештаја Министарству спољне трговине и економских односа БиХ, те је уз ове извјештаје урађен и табеларни приказ „Анализа реализованих активности Мапе пута“.

Из горе наведених разлога и координацијом активности из предметног документа, сталним праћењем имплементације степена реализације, идентификована је потреба организовања Округлог стола и радионице на поменутој тему. Због свега наведеног, Министарство спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине је у сарадњи са UNDP организовало округли сто на тему “Реализација Мапе пута с циљем стварања услова за извоз производа животињског и биљног поријекла“, који се одржао 14.12.2011.године у просторијама Парламентарне скупштине БиХ. Осим поментог Округлог стола, Министарство спољне трговине и економских односа Босне и

Херцеговине, у сарадњи са UNDP (United Nations Development Programme), организовало је, у истом мјесецу, Радионицу на тему: „Извоз робе животињског поријекла у ЕУ и искуства у развоју система безбједности хране у региону“.

**Задужени:** Министарство спољне трговине и економских односа-Канцеларија за ветеринарство и Управа БиХ за заштиту здравља биља

### **13. Изградити Стратегију робних резерви у Босни и Херцеговини**

**Извјештај МСТЕО:** Према чл. 21. Закона о пољопривреди, исхрани и руралном развоју („Службени гласник БиХ“, број 50/08), Министарство спољне трговине и економских односа је надлежно за усклађивање активности робних резерви са стратегијама пољопривредног сектора у БиХ и предлаже стратешке смјернице за дјеловање робних резерви (у надлежности ентитета), те процедуре за координацију, сарадању и спровођење политика интервенције у складу са праксама политике ЕУ. Радна група је, имајући у виду, надлежности у овој области и одлуци о формирању Радне групе коју је донио министар МСТЕО: Одлука о формирању радне групе за израду Нацрта Акционог плана за развој робних резерви у БиХ (15.02.2010) је одржала 7 састанака и 1 Округли сто. РГ је усвојила Листу активности за израду Нацрта Акционог плана за робне резерве у Босни и Херцеговини као полазну основу уз могућност даље надоградње и проширивања током имплементације FAO пројекта.

У октобру 2010. године FAO је одобрио ТСП пројекат 3302: „Помоћ у развоју Стратегије робних резерви у храни у Босни и Херцеговини“.

У фебруару 2011. одржана прва FAO Радионица на којој је презентован FAO концепт осигурања довољних количина хране, трендови пораста цијена хране на свјетском тржишту, политике интервентних мјера у ЕУ и земљама регије, те кључне политике и изазови у БиХ.

Одржана друга FAO Радионица у мају 2011. године и Округли сто у септембру 2011. године. Документ финализован и преведен у октобру када је и завршен FAO пројекат. Крајем октобра 2011. документ је послан на мишљење надлежним институцијама чији су преставници учествовали у раду РГ за израду Акционог плана. Ради прецизније формулације назива акционог плана, у складу са препорукама УН и FAO ради обавеза земаља чланица УН да подносе редовно извјештаје о напретку у испуњавању Миленијских циљева до 2015 године и даљег наставка сарадње са FAO по истом, усаглашена је измјена назива документа: Нацрт Акционог плана за развој стратегије за сигурно снабдјевање храном у Босни и Херцеговини (2012-2014) чиме би се обезбиједило проширење учешћа и других заинтересованих страна у имплементацији пројекта и обезбјеђивању донаторских средстава за израде свеобухватне Стратегије за сигурно снабдјевање храном у Босни и Херцеговини (2012-2014).

**Задужени:** Министарство спољне трговине и економских односа-Сектор за пољопривреду, прехрану, шумарство и рурални развој, надлежна ентитетска министарства и ентитетске Дирекције за робне резерве.

### **14. Анализирати структуру и намјену директних страних инвестиција које су пласиране у дистрибутивне ланце и дати препоруке на основу које ће Савјет министара БиХ и Владе ентитета донијети одговарајуће одлуке**

**Извјештај СТК БиХ:** Организују се састанци са представницима трговачких ланаца и домаћих произвођача у циљу што квалитетнијег позиционирања домаћих производа у трговачким ланцима. Континуирано током године реализује се Пројекат „Купујмо

домаће“ и „Наше је најбоље“ у циљу развијања свијести потрошача о значају и предностима куповине домаћих производа. У нормативној регулативи дефинишу се обавезе трговачких ланаца у вези структуре укупне понуде у трговачким ланцима тј.обавезног учешћа домаћих производа, уз истовремено уважавање –поштовање једнаких права свих производа тј.произвођача без обзира на поријекло производње.

**Извјештај МСТЕО:** Поштујући Закон о измјенама и допунама Закона о политици директних страних улагања БиХ („Службени гласник БиХ“, број 48/10) регистрација директних страних улагања је од Министарства спољне трговине и економских односа прешла на надлежност ентитетских регистрационих судова. Истим прописом, законодавац је обавезао надлежне ентитетске судове да воде евиденције о упису привредних субјеката у Регистар надлежног суда, како би исти достављали податке овом Министарству о називу привредног субјекта, поријекло земље оснивача, које дјелатности обавља оснивач и висина уговорног (уписаног) оснивачког капитала.

У члану 4. Упутства о начину доставе, вођењу евиденције и објављивању података о регистрованим директним страним улагањима у БиХ су таксативно набројани подаци о називу и сједишту друштва, називу страног улагача, адреса-земље улагача, податак о капиталу/уговорени-уписани, са структуром (новац, ствари, права), дјелатности друштва (име, презиме, број пасоша и сл.). Из Законских одредби предметног прописа као и одредби члана 4. цитираног Упутства, Министарство из добијене евиденције о регистрацији страног улагања нема увида у структуру и намјену директних страних улагања. Добијају се подаци о дјелатностима привредних субјеката, али ти подаци се односе на разне дјелатности (услугне, производне и сл.) па из тако достављених података се не може са сигурношћу утврдити да ли се привредни субјекат бави, конкретно у траженој информацији, пољопривредном производњом и прехрамбеном индустријом у БиХ или се бави неком другом дјелатношћу. У пракси се појављују случајеви да се привредни субјекат приликом оснивања друштва бави једном дјелатношћу, да би након извјесног времена поднио захтјев регистрационом суду о измјени бављења дјелатношћу. Суштина доставе података које добија Министарство је у томе да се ти подаци свode на чисто статистичке податке, а не на податке из којих би се могло закључити које су намјере привредних субјеката приликом инвестирања и да ли ти субјекти усмјеравају и пласирају инвестиције у дистрибутивне ланце. Овако аргументовани наводи упућују да информацију о анализи структуре и намјене директних страних инвестиција које пласирају у дистрибутивне ланце, нисмо могли дати у виду препоруке Савјету министара БиХ и Владама ентитета да донесу одговарајуће одлуке.

**Задужени:** Спољнотрговинска комора у сарадњи са ентитетском привредним коморама, Министарство спољне трговине и економских односа- Сектор за спољнотрговинску политику и страна улагања и Сектор за међународне трговинске односе, ентитетским министарствима пољопривреде и трговине те надлежним инспекторатима за израду анализе, а Министарство финансија и трезора у координацији са ентитетским министарствима финансија за реализацију

## 15. Хармонизација подстицајних мјера

**Извјештај МСТЕО:** Процес хармонизације мјера подстицаја у БиХ још увијек није покренут у пуном обиму. У протекле двије године на овом процесу се радило различитим интензитетом и приступом. Првобитно је било замишљено да се овај процес одвија на бази документа који је продукт SESMARD пројекта ЕУ, а којим је предвиђено да се мјере подстицаја у потпуности хармонизују до 2011. године. Међутим због саме тежине материје, те криза које су наступиле у периоду 2008-2010, од овог



приступа се практички одустало. Како се процес не би зауставио Сектор је иницирао и потоко процес хармонизације другим приступом, односно постепеном хармонизацијом подршки у циљаним производњама. Одабране су двије производње млијеко и месо ради свог изузетног значаја у пољопривреди БиХ. Резултат свих горе поменутих активности је договорена хармонизације мјера подршке произвођачима млијека између ентитета РС и ФБиХ за 2011. годину. Такође су урађене и значајне активности техничке и аналитичке подршке овом процесу. У 2011. години направљена је својеврсна измјена плана за хармонизацију односно урађен је ad hoc документ „План хармонизације мјера подршке за 2011.годину“. Овим планом је предвиђено првенствено да се ураде аналитичке подлоге за процес хармонизације што је и дјелимично урађено. У наредним мјесецима ће се приступити изради приједлога хармонизације за одабране производње (јануар – март 2012). У другом правцу је, имајући на уму обавезу хармонизације домаће подршке према WTO захтјевима покренута активност и на овом пољу.

У погледу дијела дефинисања коефицијената за одређивање комерцијалних и некомерцијалних газдинстава, оба ентитета су утврдили критеријуме који ће се користити за ову сврху и који ће се примјењивати од ове године (Закон о новчаним подршкама у пољопривреди и руралном развоју Федерације БиХ („Службене новине ФБиХ“, број 42/10, Правилник о разврставању породичних пољопривредних газдинстава на комерцијална и некомерцијална газдинства „Службени гласник РС“, бр. 100/10). План је да комерцијална газдинства буду подржана кроз један сет мјера усмјерен углавном на раст производње и јачање конкурентности, док ће некомерцијална газдинства бити подржана кроз нешто другачији систем, углавном усмјерен на одржавање ових фарми, односно производњу за властите потребе. Оно што је проблем је да ентитети немају истовјетан приступ класификацији газдинстава на комерцијална и некомерцијална тако да ће и на овом пољу бити потребно додатно поради како би се успоставио јединствен систем класификације.

Када је у питању усклађеност са САP EU сви учесници су става да се свакако треба припремати за овај процес те кроз постојеће мјере полако уводити и елементе САP, али и да је још увијек прерано размишљати о увођењу ових шема у домаћи систем подршке.

Такође, успостављен је Регистар пољопривредних газдинстава и регистар клијената (РПГ и РК) у свим општинама ФБиХ у форми која нема дигиталну базу података, а од 28.09.2010.године у општини Хаџићи званично пуштен у функцију Пилот пројекат РПГ и РК, што у пракси значи да је почео уносом поднијетих захтјева за упис у пољопривредне регистре у јединствену апликацију, планирани рок за унос свих поднесених захтјева у апликацију је почетак јула 2011.године. Дана 19.06.2009.године ФМПВШ је доставило Министарству спољне трговине и економских односа допис о именовању чланова Радне групе за хармонизацију подстицаја у пољопривреди БиХ, који су редовно и активно присуствовали свим заказаним састанцима. Број одржаних састанака је апсолутно недовољан за овако значајан и комплексан посао.

## **16. Успоставити систем мониторинга и евалуације у сектору пољопривреде, исхране и руралног развоја и јачати аналитичке способности у циљу детаљних анализа ефикасности спроведених стратегија, програма и мјера**

**Извјештај МСТЕО:** Министар спољне трговине и економских односа донио је Одлуку о успостављању система мониторинга и евалуације за сектор пољопривреде, исхране и руралног развоја БиХ, која је објављена дана 29.03.2010. године у „Службеном гласнику БиХ“, број 24/10.

У претходном периоду техничку подршку члановима РГ, пружили су експерти пројекта ЕК „Јачање капацитета за програмирање руралног развоја у БиХ (ЗР-ВНРД пројекат)“. Подршка ЗР-ВНРД пројекта огледала се првенствено у едукацији, чланова поменуте радне групе.

У оквиру ЗР-ВНРД пројекта организована су III модула обуке у којој су поред чланова РГ за М&Е учествовали и чланови Техничког тима за хармонизацију мјера руралног развоја.

Током претходног периода у оквиру активности ЗР-ВНРД пројекта развијени су сљедећи материјали:

- Нацрт приједлога структуре Одбора за мониторинг БиХ
- Нацрт Евалуационог оквира за мјере руралног развоја (које су у процесу хармонизације) БиХ.

Завршетком ЗР-ВНРД пројекта (август 2011.) исцрпљени су финансијски ресурси за даљи рад на развој евалуационог оквира за мјере руралног развоја IPARD типа. Очекује се да ће након одобрења и покретања пројекта IPA 2008 предметне активности бити настављене.

**Задужени:** Министарство спољне трговине и економских односа - Сектор за пољопривреду, исхрану, шумарство и рурални развој у координацији са ентитетским министарствима пољопривреде и Брчко Дистрикта БиХ.

## **17. Побољшање постојећег ИТ система који користи гранична инспекција ради брже и ефикасније размјене информација, докумената и провјере пошиљки**

**Извјештај КзВ:** Сваком граничном ветеринарском прелазу омогућен је да има интернет конекцију. Електронско испуњавање обрасца тзв. ЗВУД-а сви гранични ветеринарски прелазни који су увезани у један систем не само са КзВ већ и са представницима увозника- шпедитерима. Све информације о пошиљкама које се прегледају на граничном ветеринарском прелазу од стране граничног ветеринарског инспектора се просљеђују у централну базу која се налази у КзВ. На основу ових информација у сваком моменту се може провјерити колико је пошиљки прегледано у току дана на сваком прелазу појединачно, колико има најављених прегледа за наредни дан, каква је структура увоза и други подаци.

**Задужени:** Министарство спољне трговине и економских односа-Канцеларија за ветеринарство у координацији са ентитетским инспекторатима

## **18. Израдити информације о функционисању софтвера у Федерацији БиХ, нарочито у вези са фитосанитарним компонентама, како би се што брже могло наставити са увођењем IMS-а оба ентитета**

**Извјештај УЗЗБ:** Управа БиХ за заштиту здравља биља са надлежним органима ентитета и Брчко Дистриктом БиХ израдила је Правилник о фитосанитарном регистру и о биљном пасошу. Наведени Правилник објављен је у „Службеном гласнику БиХ“, број 63/11. По основу Правилника израђена је спецификација за набавку софтверске и хардверске опреме за фиторегистар и упућена је на сагласност WB.

**Извјештај МСТЕО:** Федерална управа за инспекцијске послове је озваничила пуштање у рад IMS-а у мају 2011. године. IMS је обухватио послове писарнице, протокола и инспекцијског надзора у оквиру ФУЗИП-а.

Уз помоћ WB кроз ARDP пројекат покренута је имплементација IMS у свим кантоналним инспекцијским управама. Имплементација је подијељена у два пакета.

Набавка потребне хардверске опреме и набавка софтверске опреме уз интеграцијске активности. До новембра 2011. године набављена је сва потребна опрема за све кантоне, опрема је пуштена у рад и успостављене су физичке конекције између сервера у кантоналним инспекцијским управама и ФУЗИП-у. У истом периоду извршена је обука корисника система за половину кантоналних инспекцијских управа, а остатак обуке је у току и предвиђени завршетак је крај 2011. године. Набављен је софтвер за инспекцијски надзор и завршен је модул за размјену података, те су довршене потребне измјене на софтверу за инспекцијски надзор. До краја 2011 године се планира почетак размјене података за кантоне у којима је имплементиран IMS. То су Зеница, Тузла, Горажде и Сарајево. У почетном периоду ће се размјењивати подаци о субјектима надзора, а у другој фази и размјена инспекцијских надзора. Имплементација за остатак кантоналних инспекцијских управа се очекује у наредној години по динамици која је раније утврђена а најкасније до јуна 2012. године.

По усвајању Правилника о фитосанитарном регистру и дизајна регистра, Управа за заштиту здравља биља је преко ПИУ ФБиХ покренула тендерску процедуру за набавку софтвера за Фитосанитарни Регистар. Он обухвата два подсистема, здравље биља и координацију инспекцијских служби, док ће се остала два подсистема развијати касније, по усвајању потребне законске регулативе. Крајем јануара 2012. године се очекује евалуација пристиглих понуда, а завршетак имплементације Фитосанитарног регистра се очекује до краја јуна 2012. године.

Хардверска опрема за Фито регистар је у процедури одобравања од стране WB последије којег ће ПИУ ФБиХ покренути тендерску процедуру. Реално је очекивати да ће овај поступак бити окончан до краја марта 2012. што је у складу са потребама пројекта.

**Задужени:** Министарство спољне трговине и економских односа-Управа БиХ за заштиту здравља биља и Инспекторат ФБиХ

## **19. Покретање иницијативе за допуна Закона о царинској политици Босне и Херцеговине којом ће се дати овлашћење Савјету министара БиХ да за производе сврстане у главама од 1. до 24. царинске тарифе Босне и Херцеговине може донијети хитне мјере заштите**

**Извјештај МСТЕО:** На 75. сједници Представничког дома РСБиХ, одржаној 7. априла 2010. године и на 47. сједници Дома народа РСБиХ, одржаној 24. јуна 2010. године усвојен је Закон о измјени и допуни Закона о царинској политици Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, бр.57/04, 51/06 и 93/08). Наведени Закон објављен је у „Службеном гласнику БиХ“, број 54/10 и ступа на снагу осмог дана од дана објављивања.

Измјена и допуна Закона извршена је у члану 214. који гласи:

Став 4. - Извјештавање дужника се не ради након истека рока од (три године се брише) десет година од дана када је настао царински дуг.

Став 6. (се додаје)-Рок из става 4. Прекида се сваком службеном радњом царинских органа и других надлежних органа усмјереном на утврђивање или наплату дуга, која је дужнику стављена на знање, као и сваком радњом предузетом ради утврђивања кривичне и прекршајне одговорности, те у случајевима када је уложена жалба према члану 236.овог Закона, током трајања желбеног поступка од дана улагања жалбе.

Измјена и у члану 236, став 1.

1. Без одступања од апсолутног рока застаре плаћања царинскога дуга, који износи шест година од његова настанка (са изузетком за случајеве из члана 214. став 5. овог Закона-додато) неизмиривање таквога дуга у случају законски утврђене платежне неспособности дужника, царински се дуг отписује:

- (а) плаћањем износа дажбине;
- (б) одустајањем од наплате износа дажбине;
- (ц) када се, у погледу робе пријављене за поступак који за собом повлачи обвезу плаћања дажбина:
  - (i) царинска пријава поништава;
  - (ii) роба, прије пуштања, одузме и истовремено или накнадно заплијени, уништи према упутствима царинских органа, уништи или препусти у складу са чланом 174. или уништи или неповратно изгуби због свог стварног карактера или непредвиђених околности или више силе;
- (д) када се роба у погледу које настаје царински дуг у складу са чланом 194. овог Закона одузима након њеног незаконитог уношења и истовремено или накнадно заплијени.

Неопходно је напоменути да је у току израда новог Закона о царинској политици, чији Нацрт израђује Министарство спољне трговине и економских односа у сарадњи са надлежним институцијама и уз подршку Twining пројекта.

**Задужени:** Министарство спољне трговине и економских односа-Сектор за царинску политику и тарифе

## **20. Покетање процедуре измјене Закона о акцизама у циљу ослобађања репроматеријала од додатних дажбина (плави дизел, минерално ђубриво, сјеме и садни материјал)**

**Извјештај МСТЕО:** Од стране Министарства спољне трговине и економских односа покренута је иницијатива за допуну Закона о акцизама („Службени гласник БиХ“, број 49/09) у циљу ослобађања репроматеријала од додатних дажбина (плави дизел, минерално ђубриво, сјеме и садни материјал итд.) према надлежном министарству за имплементацију наведеног закона, односно према Министарству финансија и трезора БиХ. Наведена иницијатива проистекла је на основу бројних иницијатива из асоцијација привреде, привредних удружења и правних и физичких лица која се баве пољопривредном производњом, у циљу стварања услова за повољне услове привређивања у овом сектору привреде. Суштина иницијативе за измјене и допуне Закона о акцизама БиХ је да се, кроз систем ослобађања од плаћања акцизе или кроз систем поврата акцизе, као и кроз систем ослобађања од плаћања путарине, на дизел гориво које се користи као погонско гориво у пољопривредној механизацији („плави дизел“), допринесе укупном порасту домаће пољопривредне производње, као и порасту запошљавања у пољопривредном сектору.

Иницијатива за покретање наведене процедуре упућена је Министарству финансија и трезора БиХ у више наврата, али одговор о даљем раду на допунама закона није услиједио. Са покретањем иницијативе, како и гласи наведена мјера број 20, надлежности Министарства спољне трговине и економских односа су испуњене, али активности од стране Министарства финансија и трезора БиХ нису завршене.

**Задужени:** Министарство спољне трговине и економских односа- Сектор за пољопривреду, исхрану, шумарство и рурални развој, ентитетска министарства пољопривреде, Министарство финансија и трезора БиХ и Управни одбор Управе за индиректно опорезивање.

## **21. Након усвајања Закона о дувану Босне и Херцеговине израдити законом предвиђене подзаконске акте**

**Извјештај МСТЕО:** Након објављивања Закона о дувану БиХ у „Службеном гласнику БиХ“, број 32/10, приступило се формирању Радне групе за израду подзаконских аката наведеног закона и у току је именовање чланова Радне групе. Рок за израду подзаконских аката је шест мјесеци након ступања на снагу истог, односно до октобра 2010. године.

У циљу израде аката, те остварења мјере број 21. овог Приједлога, ресорно Министарство у сарадњи са надлежним ентитетским институцијама и Брчко Дистриктом БиХ и осталим ресорним институцијама, спровело је законску процедуру израде Нацрта правилника на основу Закона о дувану .

У априлу 2011.године Савјету министара БиХ упућена су у процедуру разматрања и усвајања, Приједлог правилника о условима за производњу дувана, Приједлог правилника о мјерилима процјене дувана у листу и Приједлог правилника о условима за обављање дјелатности откупа и обраде дувана.

Министарство спољне трговине и економских односа донијело је Правилник о регистровању и условима за обављање дјелатности прераде и производње дуванских производа. Наведени Правилник је објављен у „Службеном гласнику БиХ“, број 58/11. Након усвајања сугестија/мишљења увозника дувана и дуванских прерађевина у Босни и Херцеговини, Правилник о разврставању цигарета и маркама и Правилник о садржају образаца и начину вођења регистра су током новембра 2011.године упућени у процедуру разматрања и потписивања од стране министра.

**Задужени:** Министарство спољне трговине и економских односа - Сектор за пољопривреду, исхрану, шумарство и рурални развој

## **22. Приоритетно ускладити ентитетске прописе и прописе Брчко Дистрикта БиХ у складу са Законом о пољопривреди, исхрани и руралним развојем**

**Извјештај ФМПВШ:** Законом о измјенама и допунама Закона о пољопривреди ФБиХ („Службене новине ФБиХ“, број 4/10) извршена је значајнија измјена у члану 28. који се односи на мјере новчаних подршки у пољопривреди, те члану 46. „Регистар пољопривредних газдистава и Регистра клијената“ према којем ФМПВШ БиХ је дужно да обезбједи техничко спровођење и функционисање Регистра пољопривредних газдистава и Регистра клијената у Федерацији БиХ као и хармонизацију и интеграцију регистара на државном нивоу у складу са Одлуком о хармонизованим регистрима пољопривредних газдистава и хармонизованим регистрима клијената БиХ („Службени гласник БиХ“, број 85/07) те приступ подацима из регистра у ФБиХ Министарству спољне трговине и економских односа БиХ. У складу са крајњим извјештајем ФМПВШ довршен је преднацрт Закона о измјенама и допунама Закона о пољопривреди Федерације Босне и Херцеговине, а који је у потпуности усклађен са државним Законом о пољопривреди, исхрани и руралном развоју БиХ („Службени гласник БиХ“, број 50/08). Након давања одобрења од стране министра биће упућен у процедуру разматрања и усвајања Влади Федерације БиХ.

**Извјештај МПШВ РС:** Планом рада Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде РС за 2011.годину предвиђено је доношење Закона о измјенама и допунама закона о пољопривреди. Законом о измјенама и допунама Закона о пољопривреди Републике Српске («Службени гласник РС», бр. 71/09) нису извршене потпуне измјене у циљу усклађивања текста са текстом важећег Закона на државном нивоу.

**Задужени:** Министарство спољне трговине и економских односа - Сектор за пољопривреду, исхрану, шумарство и рурални развој, ентитетска министарства и Брчко Дистрикт БиХ.

### **23. Приоритетно ажурирати и усвојити Оперативне програме ентитета и Брчко дистрикта БиХ у циљу имплементације Стратешког плана БиХ за хармонизацију пољопривреде, исхране и руралног развоја 2008-2011**

**Извјештај МПШВ РС:** У складу са Стратегијом развоја пољопривреде донесен је Акциони план за реализацију исте, а у складу са Стратешким планом руралног развоја такође је усвојен Акциони план, и исти се у већини активности поклапају са Оперативним програмом у циљу имплементације Стратешког плана БиХ за хармонизацију пољопривреде, исхране и руралног развоја.

**Извјештај ФМПВШ:** Оперативни програм Федерације БиХ за реализацију обавеза из Споразума о стабилизацији и придруживању за област пољопривреде, исхране и руралног развоја (за период 2008-2011) и имплементацију Стратешког плана БиХ за хармонизацију пољопривреде, исхране и руралног развоја је половином 2010.године ажуриран у дијелу који се односи на временски период, тако да је период спровођења планираних активности пролонгиран до краја 2012.године и у плану је покретање нове процедуре за усвајање овог документа од стране ФБиХ. Интензивно се ради на припремама приједлога Влади Федерације БиХ за јачање постојећих и успостављању нових институција.

**Задужени:** Министарство спољне трговине и економских односа- Сектор за пољопривреду, исхрану, шумарство и рурални развој, ентитетска министарства

### **24. Ускладити мјере руралног развоја у оквиру постојећег програма субвенција у ентитетима и Брчко Дистрикту БиХ и развити мјере руралног развоја у складу са ЕУ мјерама, подстицати усвајање стандарда квалитета и јачање конкурентности произвођача и боље коришћење и заштиту природних ресурса**

Министар спољне трговине и економских односа донио је Одлуку о формирању Радне групе за рурални развој, која обезбјеђује међуминистарску, међуентитетску сарадњу и координацију стратешког планирања руралног развоја у циљу креирања Стратешког плана руралног развоја БиХ. У оквиру Радне групе за рурални развој формиран је Технички тим са задатком да упореди и усклади мјере руралног развоја у оквиру постојећег програма субвенција у ентитетима БиХ и Брчко Дистрикту БиХ, те припреми процјене о мјерама руралног развоја које би биле обухваћене IPARD програмом на државном нивоу. Технички тим је у свом досадашњем раду усагласио мјере, односно дефинисао називе мјера руралног развоја: I оса (Инвестирање у пољопривредну механизацију; Инвестирање у прерађивачке капацитете;) и II оса (Развој агротуризма). Мјере руралног развоја су договорене али нису у потпуности развијене. Направљен је компаративни преглед ових мјера по ентитетима и БД БиХ и ради се на припреми приједлога заједничких критерија. У циљу израде Нацрта Стратегије, подршку пружа ЕУ Пројекат „Јачање капацитета за програмирање руралног развоја БиХ“ (ЗР-ВНРД). Двије већ хармонизоване мјере-Улагања у производњу млијека и друга -Развој руралних заједница/ LEADER LAG су унапријеђене. Постигнут је договор са корисницима о развоју нове, треће мјере, која ће подржати развој руралне мале техничке инфраструктуре.

Ове мјере ће формирати хармонизовани оквир, те ће пратити будући оквирни програм руралног развоја. Разрађују се и три техничка кратка описа (за подмјере - Улагања у газдинства која се баве производњом млијека (мљекарска газдинства); Унапређење професионалних вјештина и стручности лица укључених у мљекарску производњу у БиХ, путем циклуса специјализоване обуке; LAG мјера типа LEADER), у циљу унапређења њиховог садржаја и релевантности за нацрт оквира програма руралног

развоја. Корисници су постигли договор у вези са изработом нове мјере која ће боље одразити потребе руралних заједница као и договор који су интересне групе постигле, о хармонизацији за заједнички оквир програма руралног развоја у Босни и Херцеговини. Мјере су унапређене, у оквиру доступних информација и података са којима се може образложити њихово будуће коришћење и прилагођавање стриктнијим захтјевима Европске уније, када за то дође вријеме. Овакав преокрет у одлуци о једној од мјера довео је до тога да пројекат ЗРВHRD започне детаљнији преглед и разраду њеног финалног облика.

Развој техничких кратких описа пилот мјера и прилагођавање за пробно коришћење у ентитетима /Брчко Дистрикту - Пилот хармонизованим кратки технички описи у оквиру хармонизације за 1. Улагања у млекарска газдинства, 2. Формирање LAG-ова и 3. Развој техничке инфраструктуре. Консултант се концентрисао на израду техничких описа у складу са смјерницама ЕУ оквира за програмирање и током многобројних консултација са корисницима. Овај рад захтијева комплексан приступ у дизајнирању техничких описа за које се очекује да испуне потребе и очекивања различитих корисника у процесу програмирања.

Три мјере формирају хармонизовани оквир и пратећи будући оквирни програм руралног развоја. Мјера руралне мале техничке инфраструктуре је замјена за мјеру претходно одабрану од стране корисника (обука за унапређење квалитета млијека) за коју је и закључено да није остварива у тренутним околностима у Босни и Херцеговини јер системи и стандарди у Босни и Херцеговини још увијек нису прилагођени ЕУ минималним захтјевима, укључујући и омогућавање сертификованих обука. Рад на мјерама био је фокусиран на израду Техничког описа и у складу је са смјерницама ЕУ оквира за програмирање (мјере израђене као резултат активности Радне групе за рурални развој и Техничког тиму за хармонизовање мјера руралног развоја уз сарадњу и подршку ЗР-ВHRD пројекта). (Ни у којем смислу не подразумијева мјере одобрене у сврху стварног спровођења од стране доносиоца одлука у БиХ на нивоу државе, ентитета и БД, потребно их је дорадити/развијати на основу детаљнијег прикупљања података и аналитичких радова.).

У оквиру пројекта ЕРИС (финансиран од стране британске амбасаде, који траје до априла 2012.) и у оквиру припрема за рад на Стратегији руралног развоја Босне и Херцеговине, започет је наставак на раду хармонизовања мјера руралног развоја. Могући наставак пројекта омогућиће и даљи рад односно финализацију мјера, и као завршетак прихватање од стране ентитета и БД БиХ.

Предуслови за финализацију рада и усвајање од стране доносиоца одлука хармонизованих мјера руралног развоја:

- Очекује се одговор/препука из DG AGRI – Брисел, на основу кога ће се утврдити даље дјеловање - постизање политичког договора
- Припремљени/званични резултати пројекта FAO - секторске анализе, који ће омогућити развој/дораду техничког fisha мјера које су урађене уз подршку пројекта ЗРВHRD

**Извјештај ФМПВШ:** У оквиру преднацрта Закона о измјенама и допунама Закона о пољопривреди, те у важећем Закону о новчаним подршкама у пољопривреди и руралном развоју мјере руралног развоја дефинисане су у складу са важећом ЕУ Директивом 1698/2005, чиме су створени формални предуслови за усклађивање домаћих мјера руралног развоја са ЕУ мјерама. Напомињемо да је у току рад на изради Програма руралног развоја Федерације БиХ који ће системски дефинисати приоритете, потребна финансијска средства и појединачне мјере руралног развоја у Федерацији Босне и Херцеговине.

**Задужени:** Министарство спољне трговине и економских односа- Сектор за пољопривреду, исхрану, шумарство и рурални развој, ентитетска министарства и Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине

## **25. Интензивно радити на реализацији активности и успостави тијела и структуре у циљу преузимања IPARD фондова-успостављање тијела за праћење програма и успостављање система плаћања**

Министар спољне трговине и економских односа донио је Одлуку о формирању Радне групе за успостављање система плаћања у оквиру IPARD Програма, број 08-02-188/10 од 21.01.2010. године и Одлуку о формирању Радне групе за успостављање Управљачког одбора одговорног за управљање IPARD Програмом, број 08-02-199/10 од 21.01.2010. године, у циљу успостављања IPARD оперативне/их структуре/а у Босни и Херцеговини, неопходне за преузимање фондова ЕУ намјењених за рурални развој када Босна и Херцеговина стекне услове за коришћење истих (добије статус кандидата за чланство у ЕУ). Чланови Радних група именовани су у складу са достављеним приједлозима надлежних институција за пољопривреду, финансије и европске интеграције на државном, ентитетском и нивоу Брчко Дистрикта БиХ.

Током 2011 године активности Радне групе за успостављање управљачког одбора као државног тијела одговорног за управљање IPARD програмом биле су усмјерене ка развоју концепта IPARD Управљачког тијела (УТ) у БиХ. Међутим Радна група није постигла концензус о предлогу структуре IPARD УТ предложеној од стране ЗРВНД пројекта.

С обзиром да је мандат радне групе истекао покренута је процедура реорганизације рада исте.

У периоду између два извјештајна периода нажалост није дошло до конкретних помака у изналажењу рјешења организације IPARD структуре у БиХ. Како је радна група практично исцрпила могућности договора између два приједлога закључено је да се по овом питању консултује и DG AGRI. Састанак са представницима DG AGRI-ја, одржан је 28. и 29. 09.2011. године у Бриселу. На састанку су изложени приједлози који су сачинили представници ентитета и БД, као и приједлог који је урадио ЗРВНД пројекат. Представници DG AGRI-ја су остали у обавези да се очитују по приједлозима, односно да дају коначну оцјену и приједлог могуће организације IPARD структуре у БиХ. Очитовање је требало да се обезбиједи до краја новембра мјесеца текуће године али још увијек нема одговора.

**Задужени:** Министарство спољне трговине и економских односа- Сектор за пољопривреду, исхрану, шумарство и рурални развој, ентитетска министарства пољопривреде и Брчко Дистрикт БиХ и друге релевантне институције на државном и ентитетском нивоу.

## **IV Закључак**

Да би се превазишла ситуација у области пољопривреде у Босни и Херцеговини, неопходно је да се она објективно сагледа и разумије. Да би пољопривредни произвођачи схватили тешко стање у коме се налази наша привреда, ограниченост средстава аграрног буџета, потребу поштовања легислативе ЕУ и усклађеност домаћих



прописа са праксама ЕУ, потребно је и да представници власти схвате проблеме пољопривредних произвођача.

Усвајањем Приједлога мјера за побољшање услова пословања у пољопривредној производњи и прехрамбеној индустрији БиХ од стране Парламентарне скупштине БиХ, покушало се утицати на ажурније дјеловање институција на државном и ентитетском нивоу у рјешавању пирамиде проблема која се јављају у области пољопривреде. С друге стране, покушало се утицати на активније учешће пољопривредних произвођача и прерађивача на развој аграрних политика у БиХ, њихово упознавање са основним принципима Европске праксе који подразумева да сваки пољопривредни производ мора бити испраћен „од њиве до трпезе“ уз поштовање правила и документовање процеса производње у цјелости.

Заједничким снагама на одређеним пољима, представљеним реализацијом усвојених мјера, дошло је до одређеног напретка. Кроз захтјеве бх. произвођача и прерађивача и анализу постојећих потреба привреде, надлежне институције у БиХ (Министарство спољне трговине и економских односа, Спољнотрговинска комора БиХ, Управа за индиректно опорезивање, Управа БиХ за заштиту здравља биља, Канцеларија за ветеринарство, Федерално министарство пољопривреде, водопривреде и шумарства и Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске) донијеле су низ законских и подзаконских аката, предочених мјерама бр.3,4,5,6,9,10,11,19,20,21,22. и др.

Ипак, Институције и даље трагају за оптималним рјешењима за ефикасну имплементацију ЕУ прописа ове области који неће бити депресивни за домаћу производњу, а истовремено истрајати на преговорима са ЦЕФТА партнерима у међусобном препознавању националних стандарда.

Оно што се може видјети кроз појединачне извјештаје институција, јесте реална и шира слика босанскохерцеговачке привреде. Ужи приказ, кроз обављене активности у предвиђеном периоду надлежних институција, даје приказ скупа позитивних страна али и сметњи са којима се сусрећу у постизању циља коначне имплементације мјера.

Један од главних проблема огледа се у чињеници неусклађивања улоге и надлежности институција у области пољопривреде у циљу убрзаног доношења приоритетних прописа и анализа њихове имплементације у пракси. Тачно дефинисање надлежности појединих институција, мањак вертикалне и хоризонталне комуникације између њих, недовољни ресурси у људском и материјалном смислу представљају само неке од проблема с којим се сусрећу институције у реализацији мјера. Процес стварања одрживе пољопривреде са своја три главна циља - здрава животна средина, економска профитабилност и социјална и економска праведност, подразумева укључивање свих чинилаца који чине тај систем јер се једино на тај начин може дугорочно очувати привреда Босне и Херцеговине.

С друге стране, у процесу стварања одрживе пољопривреде активности институција на том плану огледају се у оквиру различитих пројеката „Купујмо домаће“, „Наше је најбоље“ гдје главне карике представљају пољопривредни произвођачи, дистрибутери, прерађивачка индустрија, мега маркети и потрошачи. На овај начин утицало се на развој свијести босанскохерцеговачких потрошача о значају и предностима куповине домаћих производа.

Ипак, крајњи циљ остварења свих мјера није постигнут.